

Nieuwsbrief PFR Updates

Nummer 16, 2021

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1151](#) 16-07-2021

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1166](#) 16-07-2021

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1163](#) 16-07-2021

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1146](#) 16-07-2021

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2021:564](#) 04-06-2021

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:6703](#) 06-07-2021

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2021:1270](#) 06-07-2021

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:2098](#) 01-07-2021

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2021:1269](#) 24-06-2021

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:1695](#) 08-06-2021

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2021:1670](#) 01-06-2021

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2021:6756](#) 01-07-2021

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:3269](#) 30-06-2021

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2021:2432](#) 09-06-2021

Annotatie

[Nuancering van forfaitaire berekening van de draagkracht ten behoeve van de kinderalimentatie.](#)

mr. J.J. Smeenge

ANNOTATIE

Nuancering van forfaitaire berekening van de draagkracht ten behoeve van de kinderalimentatie.

mr. J.J. Smeenge

Commentaar bij Hoge Raad 16 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:586.

De omvang van alimentatieverplichtingen wordt in de rechtspraak vastgesteld aan de hand van het Rapport Alimentatienormen. In het rapport wordt uitgegaan van een forfaitaire benadering in de berekening van de draagkracht ten behoeve van de kinderalimentatie. De draagkracht wordt in deze benadering berekend volgens de formule:

$$\text{draagkracht} = 70\% \times [\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + \text{redelijke kosten levensonderhoud})]$$

NBI staat hierbij voor: netto besteedbaar inkomen. De factor (0,3 x NBI) is de forfaitaire, redelijk geachte woonlastencomponent. Dit houdt dus in dat 30% van het netto besteedbaar inkomen als woonlast in acht wordt genomen bij bepaling van het draagkrachtloos inkomen.

In de onderhavige casus is de werkelijke woonlast van de man lager dan de forfaitaire woonlast. Wordt in deze situatie uitgegaan van de werkelijke woonlast (in plaats van de forfaitaire), dan wordt het draagkrachtloos inkomen lager, de draagkrachtruimte hoger en de draagkracht eveneens hoger.

Het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden oordeelde (net als de rechtbank) dat geen aanleiding bestond om uit te gaan van de werkelijke woonlast van de man, zoals door de vrouw verzocht, omdat slechts in uitzonderlijke situaties dient te worden afgeweken van de forfaitaire berekening van de kinderalimentatie en dat van een dergelijke uitzonderlijke situatie niet is gebleken.

De slagende klacht

In cassatie wordt hierover geklaagd. De vrouw voert in dit verband aan 'dat het oordeel van het hof in rov. 5.11 van een onjuiste rechtsopvatting getuigt nu het hof een onjuist toetsingskader heeft gehanteerd door tot uitgangspunt te nemen dat slechts in uitzonderlijke situaties van de forfaitaire berekening van kinderalimentatie dient te worden afgeweken. Het hof heeft met dit

oordeel miskend dat de in het Rapport Alimentatienormen genoemde forfaitaire rekenmethode slechts een aanbeveling voor een praktische invulling van de wettelijke maatstaf “draagkracht” is en niet een dwingendrechtelijke regel.

De alimentatierechter zal, wanneer het partijdebat daartoe noopt, altijd aan de hand van de omstandigheden van het geval moeten onderzoeken of toepassing van de richtlijnen ook resulteert in een uitkomst die in lijn is met de wettelijke maatstaven. Als vuistregel kan in de visie van de vrouw in lijn met wat daarover door het Gerechtshof Den Haag is overwogen, worden aangenomen dat het resultaat van de toepassing van de richtlijnen – in ieder geval – niet in lijn is met de wettelijke maatstaven als de werkelijke woonlasten van de alimentatieplichtige aanmerkelijk lager zijn dan de forfaitaire woonlasten en uitsluitend als gevolg van toepassing van de forfaitaire rekenmethode niet meer (volledig) in de behoefte van de kinderen kan worden voorzien. In die situatie zouden immers de praktische voordelen van de forfaitaire rekenmethode (voorspelbaarheid en duurzaamheid van de alimentatie) indruisen tegen het zwaarwegend belang van het kind en daar niet boven mogen prevaleren.’

Advocaat-generaal M.L.C.C. Lückerers concludeert tot verwerping van de klacht (ECLI:NL:PHR:2021:138). Zij wijst er daarbij op dat een wijzigingsbestendige, voorspelbare alimentatie – die het gevolg is van de forfaitaire benadering – eveneens in het belang van het kind kan zijn, omdat daarmee strijd tussen de onderhoudsplichtigen zou kunnen worden voorkomen. Dit lijkt me een belangrijk aspect. Voor het overige verwijs ik naar de inhoud van de conclusie.

De Hoge Raad casseert. Hij overweegt: ‘Op zichzelf is het hanteren van een forfaitaire woonlast niet in strijd met de wettelijke maatstaven. Het dient bovendien de voorspelbaarheid en rechtszekerheid en voorkomt dat elke verandering van de woonsituatie aanleiding geeft tot een verzoek tot wijziging van de alimentatie. De rechter zal echter, indien met de aldus berekende draagkracht niet (geheel) in de behoefte van het kind of de kinderen kan worden voorzien en er aanwijzingen zijn dat de werkelijke woonlasten van de betrokken ouder duurzaam aanmerkelijk lager zijn dan het bedrag dat volgt uit de toepassing van het forfait, steeds dienen na te gaan of de draagkracht van die ouder, berekend met inachtneming van de werkelijke woonlasten, zou leiden tot een hogere onderhoudsbijdrage. Indien dit het geval is, dient de rechter ofwel deze hogere bijdrage op te leggen, ofwel te motiveren waarom hij daartoe, gelet op de verdere omstandigheden van het geval, geen aanleiding ziet.’

Gelet op deze overweging geeft het oordeel van het hof dat slechts in uitzonderlijke situaties dient te worden afgeweken van de forfaitaire berekening van kinderalimentatie blijk van een onjuiste rechtsopvatting, aldus de Hoge Raad.

Praktische handvatten

Wat zijn naar aanleiding van de geciteerde overweging nu de te nemen stappen voor de feitenrechter?

1. Uitgangspunt mag zijn de forfaitaire benadering.
2. Hierop bestaat echter een uitzondering, namelijk als volgens de forfaitaire benadering niet geheel in de behoefte van de kinderen wordt voorzien en er aanwijzingen zijn dat de werkelijke woonlasten duurzaam aanmerkelijk lager zijn dan de forfaitaire. Dan moet de rechter, zo begrijp ik uit de bewoordingen, ambtshalve onderzoeken – door de gedingstukken te beoordelen en partijen te bevragen – hoe hoog de werkelijke woonlasten precies zijn. Dat de rechter dit ambtshalve moet doen, dus ongeacht de vraag of één van partijen dit in zijn standpunt aan de orde stelt, strookt met de rechtsregel dat iedere ouder ten minste verplicht is naar draagkracht te voorzien in de kosten van verzorging en opvoeding van minderjarige kinderen (art. 1:404 lid 1 BW, zoals uitgelegd in HR 1 november 2019, ECLI:NL:HR:2019:1689, r.o. 2.4.2).
3. Is de uitkomst van het feitenonderzoek dat de werkelijke woonlast duurzaam aanmerkelijk lager is (zie ook hieronder), dan moet de rechter nagaan of de onderhoudsbijdrage daardoor hoger wordt als de werkelijke woonlast in aanmerking wordt genomen bij de berekening van de draagkracht. Deze hogere onderhoudsbijdrage dient dan te worden opgelegd.
4. Hierop is opnieuw een uitzondering, namelijk indien de rechter ondanks de lagere werkelijke woonlast in de overige omstandigheden van het geval aanleiding ziet om de forfaitaire woonlast in aanmerking te nemen. De rechter dient dit dan te motiveren.

Kanttekeningen

De overweging van de Hoge Raad roept ook vragen op. De eerste voor de hand liggende vraag is wanneer lagere werkelijke woonlasten dienen te worden gekwalificeerd als ‘duurzaam aanmerkelijk’ lager. Er worden hier eisen gesteld aan de mate waarin de woonlasten lager zijn en aan hoe lang deze situatie naar verwachting zal duren. In de concrete zaak die aanleiding is geweest voor de beschikking van de Hoge Raad is de werkelijke woonlast volgens de stellingen van de vrouw € 583,30 ofwel 86% lager dan de forfaitaire woonlast. Dit lijkt me een sprekend geval van ‘aanmerkelijk lager’. Het laat zich voorzien dat de discussie over wanneer een woonlast als duurzaam aanmerkelijk lager moet worden aangemerkt de komende tijd met enige regelmaat gevoerd zal worden. Verdere rechtspraak zal hierover duidelijkheid moeten scheppen. Wordt te snel gesproken van duurzaam aanmerkelijk lager, dan raakt de forfaitaire benadering uitgehold. De voordelen van deze benadering zoals een meer wijzigingsbestendige

alimentatie, staan dan onder druk, met meer strijd tussen de onderhoudsplichtigen tot gevolg. Deze strijd is onder andere niet in het belang voor de onderhoudsgerechtigde kinderen. Anderzijds wordt zo wel eerder voor een groter deel in hun behoefte voorzien, hetgeen uiteraard wel in hun belang is. De voorspelbaarheid van de alimentatie zal overigens weer toenemen als er meer duidelijkheid komt over de invulling van het begrip 'duurzaam aanmerkelijk'. Wordt niet snel genoeg gesproken van duurzaam aanmerkelijk lager, dan gaat dit op andere wijze ten koste van de onderhoudsgerechtigden, namelijk omdat als gevolg ervan vaker niet in hun behoefte zal worden voorzien.

Een samenhangende aspect is het volgende. Stel er zijn aanwijzingen dat de werkelijke woonlast aanmerkelijk lager is en de rechter stelt naar aanleiding hiervan onderzoek in naar wat de werkelijke woonlast is en stel dat hij tot de conclusie komt dat de werkelijke woonlast weliswaar lager is, maar niet 'duurzaam aanmerkelijk' lager. Wat heeft dan te gelden? Volgens de letterlijke bewoordingen van de geciteerde overweging van de Hoge Raad dient de rechter dan in beginsel de lagere, werkelijke woonlast in de draagkrachtberekening te verwerken. Gelet op rechtsoverweging 3.2, die is toegespitst op de concrete casus, is dit echter niet het geval. Het gaat enkel om situaties waarin vast komt te staan dat de werkelijke woonlast duurzaam aanmerkelijk lager is.

Ik merk op dat bij gelijkblijvende overige omstandigheden het in aanmerking nemen van een (duurzaam aanmerkelijk) lagere woonlast in situaties als hier aan de orde rekenkundig steeds leidt tot een hogere draagkracht van de betreffende ouder en een hogere onderhoudsbijdrage.

Wanneer zou sprake kunnen zijn van een uitzondering op de uitzondering (hierboven onder 4), zodat de rechter gemotiveerd toch de lagere forfaitaire woonlast in aanmerking moet nemen? Welke omstandigheden zullen hier een rol kunnen spelen? Binnen het open wettelijk kader kunnen het veel omstandigheden zijn, aan de zijde van beide onderhoudsplichtige ouders, die hun draagkracht beïnvloeden en dus hun weerslag hebben op de draagkrachtvergelijking. Wellicht is een voorbeeld van een uitzondering op de uitzondering – ook als we rekenen aan de hand van het Rapport Alimentatienormen – als ook de ouder die een onderhoudsbijdrage voor het kind of de kinderen verlangt (de ontvangende ouder) een duurzaam aanmerkelijk lagere werkelijke woonlast heeft. In zo'n situatie kan ik me voorstellen dat ook voor die ouder, net als voor de andere ouder, de lagere werkelijke woonlast in de berekening van de onderhoudsbijdrage wordt verwerkt en dat vervolgens blijkt dat de onderhoudsbijdrage niet hoger moet worden vastgesteld. De ontvangende ouder heeft dan meer eigen middelen over om in het onderhoud van het kind of de kinderen te voorzien. Het lijkt redelijk, zeker als volgens deze berekening volledig in de behoefte van het kind of de kinderen kan worden voorzien, ook bij de ontvangende ouder met de werkelijke woonlast rekening te houden en als gevolg de onderhoudsbijdrage niet hoger vast te stellen. In een

dergelijke situatie zie ik geen aanleiding om de ouders ongelijk te behandelen, in die zin dat bij de ene ouder wel met de aanmerkelijk lagere woonlast wordt gerekend en bij de andere ouder niet. Aan de zijde van beide ouders wordt dan afgeweken van het Rapport Alimentatienormen.

Ik zou, waar het de in aanmerking te nemen woonlast betreft, een onderscheid willen maken tussen rentebetalingen en aflossingen. Daarnaast is er het onderscheid tussen verplichte en onverplichte aflossing op de hypothecaire lening. Rentebetalingen zijn gelet op de jurisprudentie van de Hoge Raad inzake het huwelijksvermogensrecht naar mijn idee zeker aan te merken als woonlast en dienen daarom in de berekening van de werkelijke woonlast te worden betrokken. Aflossingen op de hypothecaire lening zijn vermogensvorming. Daarom lijkt het me in zijn algemeenheid niet redelijk om aflossingen op de hypotheekschuld in mindering te brengen op de draagkracht, zeker niet wanneer het (voor hypotheekrenteaftrek) onverplichte aflossingen betreft. Als zonder meer zou worden uitgegaan van periodieke aflossingen op de hypothecaire schuld, zou de onderhoudsplichtige die een lage rentelast betaalt op de schuld, zijn onderhoudsplicht kunnen drukken door een hogere periodieke aflossing met de bank af te spreken. Voor de voor hypotheekrenteaftrek verplichte aflossingen ligt het iets genuanceerder. De hypotheekrenteaftrek zal immers in de berekening van de werkelijke woonlast worden opgenomen, waardoor de draagkracht weer toeneemt. Zo komt de hypotheekrenteaftrek gedeeltelijk ten gunste van het kind of de kinderen. De gerealiseerde hypotheekrente is een fiscaal voordeel ten gunste van het gescheiden gezin, zo kan worden geredeneerd.

Tot slot nog het volgende. Terwijl de Hoge Raad eerst overweegt dat het hanteren van een forfaitaire woonlast op zichzelf niet in strijd is met de wettelijke maatstaven, stelt hij vervolgens dat het oordeel van het hof dat slechts in uitzonderlijke situaties dient te worden afgeweken van de forfaitaire berekening van kinderalimentatie, blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting. Volgens mij is het inherent aan het hanteren van een forfaitaire woonlast dat daar slechts bij uitzondering van wordt afgeweken. Ook de in deze beschikking van de Hoge Raad gegeven richtsnoeren voor afwijking van de forfaitaire woonlast zien op situaties die toch als uitzonderlijk zouden kunnen worden getypeerd. De vraag is bij hantering van het Rapport Alimentatienormen niet *of* er slechts bij uitzondering moet worden afgeweken van de forfaitaire benadering, maar *in welke mate* de situatie uitzonderlijk moet zijn. Dat de Hoge Raad desalniettemin oordeelt dat de rechtsklacht slaagt, heeft te maken met het karakter van de alimentatienormen. De Hoge Raad houdt vast aan de wettelijke open maatstaven als vertrekpunt van zijn beoordeling inzake de alimentatieberekening. Bij toepassing van de wettelijke maatstaven mag het Rapport Alimentatienormen worden gebruikt, maar het hoeft niet. Het is aan de rechter die over de feiten oordeelt om te beslissen of en in hoeverre een aan

hem voorgelegd geval zich leent voor een berekening van behoefte en draagkracht aan de hand van het Rapport Alimentatienormen en zijn desbetreffende beslissing heeft geen motivering (vaste rechtspraak, zie bijv.: HR 4 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3478, *NJ* 2016/124, m.nt. S.F.M. Wortmann). Vandaar dat niet gezegd kan worden dat slechts in uitzonderlijke situaties dient te worden afgeweken van de forfaitaire berekening van de draagkracht ten behoeve van de kinderalimentatie; deze forfaitaire berekening is niet het uitgangspunt van de Hoge Raad. Er mag wel mee gerekend worden, maar de toepassing ervan is nu dus verder genuanceerd.

RECHTSPRAAK

Verzoek vervangende toestemming voor de indiening door de moeder van een verzoek tot geslachtsnaamwijziging van de minderjarige toegewezen. Het belang van de minderjarige bij indiening van het verzoek weegt zwaarder dan het belang van de vader.

Feiten en omstandigheden

Uit de verbroken relatie van de moeder en de vader is in 2006 de minderjarige geboren. De ouders oefenen gezamenlijk het gezag uit. De vader heeft de minderjarige erkend. De minderjarige heeft zijn hoofdverblijfplaats bij moeder, sinds januari 2017 is er geen contact meer met vader.

Omvang van het geschil

De rechtbank heeft het inleidende verzoek van de vrouw voor vervangende toestemming om een verzoek tot wijziging van de geslachtsnaam in te dienen (aangezien de instemming van vader ontbreekt) afgewezen. De vrouw wenst de achternaam van de stiefvader aan de minderjarige te geven. Voorafgaand aan de beslissing van de rechtbank is een bijzondere curator benoemd. De bijzondere curator heeft vastgesteld dat de minderjarige in het verleden flink knel heeft gezeten tussen de ouders. Het is de ouders niet gelukt de onderlinge verhoudingen te normaliseren. Bij de bijzondere curator is het beeld ontstaan dat die situatie heeft geleid tot wat er bij de minderjarige is gebeurd: het kiezen voor de wereld van één ouder, de hoofdverzorgende ouder, teneinde rust te creëren om weer in balans te komen. In het huidige leven van de minderjarige is nauwelijks ruimte voor contact met zijn vader. De bijzondere curator heeft de indruk dat de minderjarige zelf zijn achternaam wil wijzigen, zodat zijn achternaam met zijn huidige woon- en gezinssituatie overeenkomt. De bijzondere curator vindt het echter voor de minderjarige belangrijk dat zijn achternaam gewijzigd wordt in de achternaam van de stiefvader. Het is duidelijk dat de minderjarige verwacht dat dit hem rust en een bevestiging van zijn huidige gezinssituatie geeft. De rechtbank heeft het advies van de bijzondere curator niet gevolgd en overwogen dat zij er niet van overtuigd is dat de

wijziging van de achternaam in het belang van de minderjarige is en dat het volledig zijn eigen keuze is, en dat de mogelijkheid bestaat dat de minderjarige later spijt krijgt van zijn keuze. Daarbij heeft de rechtbank overwogen dat er thans geen omgang is tussen de minderjarige en de vader en dat wijziging van de achternaam niet in het belang van het herstel van de omgang is, ook omdat vaststaat dat de moeder de omgang tegenwerkt.

De moeder betoogt dat de rechtbank ten onrechte het verzoek in eerste aanleg heeft afgewezen. De rechtbank heeft het advies van de bijzondere curator niet gevolgd. Daarbij heeft de rechtbank onder meer overwogen dat er thans geen omgang is tussen de minderjarige en de vader en dat wijziging van de achternaam niet in het belang van het herstel van de omgang is. De moeder meent dat de rechtbank onvoldoende heeft gemotiveerd waarom zij is afgeweken van het advies van de bijzondere curator. Daarbij komt dat de rechtbank kennelijk het feit dat er geen omgang tussen de minderjarige en de vader is heeft laten meewegen in haar beslissing, terwijl dit in de ogen van de moeder geen enkel verband houdt met de vraag of vervangende toestemming al dan niet verleend dient te worden.

De vader betoogt dat de rechtbank het verzoek van de moeder terecht heeft afgewezen en voert daartoe het volgende aan. Bij de geboorte van de minderjarige hebben partijen gezamenlijk gekozen voor de geslachtsnaam van de vader. De minderjarige draagt die naam vanaf zijn geboorte en hij is daarmee opgegroeid. Het feit dat er al enige jaren geen contact is geweest tussen de minderjarige en de vader acht hij van onvoldoende belang om de geslachtsnaam van de minderjarige te wijzigen. Omwille van de minderjarige is de omgang gestaakt. Dat was geen keuze waar de vader achter stond en wat hem betreft heeft dat ook geen definitief karakter. Toewijzing van het verzoek zal voor de vader een grote emotionele impact hebben. Het betekent immers dat de enige band die er momenteel is, wordt doorgesneden. Ter zitting in hoger beroep heeft hij hieraan toegevoegd dat hij hoopt dat de minderjarige op enig moment contact met hem zal opnemen en het gesprek met hem wil aangaan.

Beoordeling en motivering

Het hof stelt vast dat op grond van artikel 1:7 lid 1 BW de geslachtsnaam van een persoon op zijn verzoek, of op verzoek van zijn wettelijke vertegenwoordiger, door de Koning kan worden gewijzigd. In het Besluit houdende regels voor de geslachtsnaamwijziging zijn met betrekking tot de gronden waarop de geslachtsnaamwijziging kan worden verleend, de wijze van indiening en de behandeling van dergelijke verzoeken nadere regels gesteld. Van een rechtstreekse toetsing door de burgerlijke rechter van het verzoek van de moeder aan artikel 3 van het Besluit kan geen sprake zijn aangezien dit besluit zich richt tot de Koning en toetsing is voorbehouden aan de Koning. Echter, nu de wettelijke vertegenwoordigers van de

minderjarige van mening verschillen over een eventuele wijziging van de geslachtsnaam van de minderjarige is sprake van een geschil omtrent de gezamenlijke gezagsuitoefening, dat gelet op artikel 1:253a BW aan de rechter kan worden voorgelegd. De burgerlijke rechter neemt een zodanige beslissing als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt.

Het hof ziet een loyaliteitsconflict bij de minderjarige. Teneinde uit dit conflict te geraken, heeft hij ervoor gekozen zijn loyaliteit volledig te richten op zijn moeder en zijn vader compleet buiten te sluiten. Niet alleen uit het rapport van de bijzondere curator, maar ook in het kindgesprek dat de voorzitter met de minderjarige heeft gehad is duidelijk geworden dat hij zijn vader volledig afwijst. Hij heeft geen enkele goede herinnering aan zijn vader en voelt geen enkele ruimte voor contact met hem. De bijzondere curator heeft dit proces geduid als ouderverstoting. Met de vader acht het hof dit zorgelijk. Uit het rapport van de bijzondere curator blijkt echter ook dat het op dit moment goed gaat met de minderjarige. In het kindgesprek met de voorzitter heeft de minderjarige aangegeven dat hij graag dezelfde achternaam wil dragen als de rest van het gezin, omdat hij op die manier 'helemaal erbij hoort'. Op basis van de stukken in het dossier en het kindgesprek met de minderjarige is het hof ervan overtuigd geraakt dat zijn wens tot naamswijziging authentiek en al lang bij hem aanwezig is. Gelet op deze omstandigheden is het hof van oordeel dat het belang van de minderjarige bij indiening van het verzoek tot naamswijziging prevaleert boven het belang van de vader. Daarbij wijst het hof erop dat de vader altijd degene zal zijn uit wie de minderjarige is ontstaan, ongeacht de achternaam die hij draagt. De eventuele achternaamswijziging hoeft niet aan contactherstel in de weg te staan wanneer beide partijen daarvoor openstaan.

Conclusie

De bestreden beschikking wordt vernietigd. Moeder wordt vervangende toestemming verleend om een verzoek tot wijziging van de geslachtsnaam van de minderjarige in te dienen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 01-06-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:1670

Zaaknummer: 200.283.962/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ouder heeft geen toestemming of vervangende toestemming nodig om te verhuizen indien het kind niet meeverhuist. Vordering van de moeder tot verbod op verhuizing van de vader afgewezen. Artikel 2 Vierde Protocol EVRM.

Feiten en omstandigheden

Partijen zijn de ouders van kind 1 (14 jaar) en kind 2 (18 jaar). De ouders hebben gezamenlijk gezag over het jongste kind. Het jongste kind staat ingeschreven op het adres van de vader, het oudste kind staat ingeschreven op het adres van de moeder. Partijen hebben sinds 2016 conform het ouderschapsplan uitvoering gegeven aan co-ouderschap. Het jongste kind verbleef de ene week bij zijn moeder en de andere week bij zijn vader. Sinds twee maanden verblijft het jongste kind bij zijn moeder en heeft hij geen of weinig contact met zijn vader. De vader heeft de keuze gemaakt om te verhuizen. Het jongste kind wenst niet met de vader mee te verhuizen. De vader accepteert dit en meent geen toestemming nodig te hebben van de moeder om te verhuizen.

Vorderingen

De moeder is het niet eens met de verhuizing omdat hierdoor geen uitvoering meer kan worden gegeven aan het co-ouderschap. Vader heeft haar toestemming nodig of vervangende toestemming van de rechter. Als vader reeds is verhuisd dan dient hij terug te verhuizen. De moeder vindt dat de vader zijn eigen belangen voorop de belangen van de kinderen heeft gesteld. De moeder vindt het niet eerlijk en zwaar dat de zorg en opvoeding van het jongste kind nu grotendeels op haar neerkomt terwijl dat voorheen tussen de ouders werd gedeeld.

Motivering en beslissing

De rechter concludeert dat een verzorgende ouder, net als eenieder, het recht heeft zich vrijelijk te verplaatsen en zijn verblijfplaats te kiezen. De vader mag wonen waar hij wil, zolang hij het kind niet meeneemt. Als de vader mét kind had willen verhuizen, dan ligt dat anders. Omdat de ouders samen het gezag over het kind hebben, heeft de vader bij een verhuizing met het kind de toestemming van de moeder of de vervangende toestemming van

de rechter nodig. Dat is hier niet het geval.

Door de verhuizing van vader kan de co-ouderschapsregeling niet meer worden uitgevoerd. Het is niet in het belang van het kind dat hij nu geen of weinig contact met zijn vader heeft, omdat hij geen verandering wenst. De ouders moeten samen nieuwe afspraken maken over de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken die passen bij de nieuwe situatie.

Conclusie

De rechter wijst de vorderingen van moeder af.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 09-06-2021

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2021:2432

Zaaknummer: C/16/521684 / KG ZA 21-268

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek van de man om vermindering partneralimentatie; verdiencapaciteit nieuwe partner van de man. Motiveringsklachten.

Feiten en omstandigheden

Partijen zijn gescheiden. In de echtscheidingsbeschikking heeft de rechtbank bepaald dat de man aan de vrouw € 1.149 bruto per maand moet betalen als partneralimentatie. De man heeft nu verzocht de partneralimentatie met ingang van 1 november 2017 vast te stellen op € 229 bruto per maand en met ingang van 1 januari 2018 op nihil. De rechtbank heeft dit verzoek afgewezen. De man is in hoger beroep gekomen. Het hof heeft de beschikking van de rechtbank vernietigd en de partneralimentatie gewijzigd zodat de man met ingang van 1 januari 2019 € 822 per maand en met ingang van 1 januari 2020 € 842,55 per maand aan de vrouw zal betalen. Het hof heeft hiertoe als volgt overwogen:

‘(...) 5.14 Grief 2 betreft het nieuwe huwelijk van de man en de gevolgen die dit (...) moet hebben voor de berekening van de partneralimentatie. De man is (...) getrouwd met [betrokkene 1]. Zij is 60 jaar. Zij is Amerikaanse en heeft gewerkt in de VS, verblijft op basis van een tijdelijke verblijfsvergunning in Nederland en mag hier werken. Zij spreekt volgens de man echter onvoldoende Nederlands om hier te kunnen werken. Haar professionele licenties zijn niet geldig in Nederland en zij heeft gezondheidsproblemen: zij had een goedaardige tumor in haar rechterbeen. Deze is in februari 2019 verwijderd. [betrokkene 1] heeft haar onderneming (...) per 7 januari 2019 opgeheven. Zij heeft nog steeds pijnklachten in haar been, is gebonden aan bed en krijgt een medische keuring. Volgens de man rechtvaardigt dit [dat] bij de berekening van zijn draagkracht wordt gerekend met de bijstandsnorm van een gezin en de volledige woonlast, die thans € 955,- per maand bedraagt.

5.15 De vrouw (...) voert aan dat [betrokkene 1] in haar eigen levensonderhoud kan voorzien, zoals de rechtbank ook heeft geoordeeld.

5.16 Het hof is het met de vrouw (en de rechtbank) eens dat gelet op de opleiding en werkervaring van [betrokkene 1] niet aannemelijk is dat zij in het geheel niet in haar levensonderhoud zou kunnen voorzien. De man heeft op dat punt te weinig aangevoerd om zijn stelling te onderbouwen. Uit de overgelegde informatie blijkt ook niet, althans

onvoldoende dat [betrokkene 1] nog te veel hinder ondervindt van de operatie aan haar been en daarom niet in staat kan worden geacht in ieder geval enig inkomen te genereren. Het hof gaat ervan uit dat [betrokkene 1] in staat moet worden geacht in elk geval een inkomen op bijstandsniveau te verdienen. Met dat inkomen kan zij echter niet de helft van de huurlasten van de man dragen, maar slechts € 226,- per maand, het bedrag van de gemiddelde basishuur die een bijstandsgerechtigde geacht wordt uit het bedrag van de bijstandsnorm te kunnen voldoen. Gelet hierop slaagt grief 2 gedeeltelijk.'

De man heeft tegen deze beschikking van het hof cassatieberoep ingesteld.

Beoordeling en motivering

De Hoge Raad is van oordeel dat de klachten niet kunnen leiden tot vernietiging van de beschikking. Hij motiveert dit oordeel niet onder toepassing van artikel 81 lid 1 RO. De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Conclusie advocaat-generaal

Het cassatiemiddel bestaat uit twee onderdelen. Het eerste richt zich tegen rechtsoverweging 5.16 van het hof en klaagt dat deze rechtens onjuist of onbegrijpelijk is. Het klaagt dat het hof te veel van de stelplicht van de man heeft verlangd, is voorbijgegaan aan essentiële stellingen, en dat het onbegrijpelijk is dat het hof, ondanks al hetgeen de man heeft aangevoerd, tot het oordeel komt dat niet aannemelijk is dat [betrokkene 1] in het geheel niet in haar levensonderhoud zou kunnen voorzien en in elk geval in staat moet worden geacht een inkomen op bijstandsniveau te verdienen. Het onderdeel wijst onder meer op de door de man bij het hof aangevoerde stellingen, die met name blijken uit productie 23 (bij het hof overgelegd) en uit zijn beroepschrift. Hij heeft het volgende gesteld.

Uit de aangifte IB van [betrokkene 1] blijkt dat zij in 2018 geen inkomen uit arbeid of uitkering uit vermogen heeft gegenereerd. Haar arbeidsmogelijkheden zijn ongunstig, omdat zij de Nederlandse taal niet machtig is. Gelet op haar leeftijd, is de kans dat zij weer gedeeltelijk in haar levensonderhoud kan voorzien feitelijk nihil. Ook na de operatie aan de tumor in haar been, heeft zij pijnklachten en (andere) medische klachten waardoor zij niet kan werken. Dit blijkt onder meer uit een overzicht van gedeclareerde ziektekosten en een afsprakenoverzicht op zes afdelingen van het ziekenhuis. Uit berichten van haar huisarts en longarts in het ziekenhuis en het medisch advies inzake ontheffing inburgeringsexamen volgt dat [betrokkene 1] kampt met diverse ernstige lichamelijke en psychische klachten en beperkingen. Voorts is een onderzoek naar longkanker gestart. Zij kan door de pijnklachten in haar been overdag niet meer functioneren. Zij heeft tot 30 april 2018 een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen van een Amerikaanse verzekeringsmaatschappij,

zij voldeed niet aan de vereisten om in aanmerking te komen voor een invaliditeitsuitkering en zij ontvangt (dus) geen inkomsten uit de Verenigde Staten.

Onderdeel II bouwt voort op het eerste onderdeel en klaagt dat gegrondbevinding van onderdeel I ertoe leidt dat rechtsoverwegingen 5.17, 5.18, 5.19 en 7 van de beschikking van het hof dan evenmin in stand kunnen blijven.

Bij bespreking van de klachten staat voorop dat vaststelling en weging van de factoren die de draagkracht van de onderhoudsplichtige bepalen, voorbehouden zijn aan de rechter die over de feiten oordeelt. Hetzelfde geldt voor de factoren die de behoefte van de onderhoudsgerechtigde bepalen. Deze oordelen kunnen in cassatie niet op juistheid worden onderzocht. Ook kunnen aan deze oordelen geen hoge motiveringseisen worden gesteld. Zij moeten voldoende inzicht geven in de gedachtegang die aan de beslissing ten grondslag ligt, in het bijzonder hoe de rechter, gelet op het partijdebat, tot zijn beslissing is gekomen, zonder dat de rechter op alle stellingen van partijen behoeft in te gaan (HR 4 december 2015, *NJ* 2016/124; vgl. HR 19 oktober 2007, *ECLI:NL:HR:2007:BA5803*, *NJ* 2007/563).

Wel moet ook een beslissing over alimentatie ten minste zodanig worden gemotiveerd, dat zij voldoende inzicht geeft in de aan haar ten grondslag liggende gedachtegang om de beslissing zowel voor partijen als voor derden – de hogere rechter daaronder begrepen – controleerbaar en aanvaardbaar te maken (HR 7 februari 2014, *ECLI:NL:HR:2014:262*, *RvdW* 2014/292).

Het hof heeft overwogen dat de man te weinig heeft aangevoerd om zijn stelling – dat [betrokkene 1] in het geheel niet in haar levensonderhoud kan voorzien – te onderbouwen. De feitenrechter hoeft niet op alle stellingen van partijen in te gaan, maar zijn gedachtegang moet wel duidelijk zijn. Uit de overweging van het hof kan worden afgeleid dat het hof uit de door de man ingenomen stellingen en overgelegde producties niet heeft kunnen opmaken dat [betrokkene 1] niet in staat zou zijn om enige vorm van arbeid te verrichten (waarmee zij in haar levensonderhoud zou kunnen voorzien). Dit is geen onbegrijpelijk oordeel, nu in de door de man overgelegde producties niet is opgenomen dat [betrokkene 1] (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt is of niet in staat is tot het verrichten van (bepaalde vormen van) betaald werk. Hierbij merkt de advocaat-generaal op dat het onafhankelijk medisch onderzoek (medisch advies inzake ontheffing inburgeringsexamen) waar de man naar heeft verwezen, (slechts) verricht is om tot een advies over een eventuele ontheffing voor het inburgeringsexamen te kunnen komen. Met name uit productie 23 zou kunnen worden afgeleid dat [betrokkene 1] niet alleen te kampen heeft met klachten aan haar been, maar ook met andere gezondheidsklachten. Het hof heeft hier echter kennelijk niet uit afgeleid dat deze medische klachten dusdanig ernstig zijn dat zij de mogelijkheden van [betrokkene 1] om een inkomen op bijstandsniveau te verdienen, verhinderen. Nu vaststelling en weging van de

factoren die de draagkracht van de onderhoudsplichtige bepalen, voorbehouden zijn aan de feitenrechter en hieraan geen hoge motiveringseisen mogen worden gesteld, is het oordeel van het hof niet onbegrijpelijk of onvoldoende gemotiveerd, te meer nu niet is vermeld dat [betrokkene 1] geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt is. Dit leidt ertoe dat onderdeel I faalt.

Nu onderdeel II voortbouwt op het eerste onderdeel, kan dit (eveneens) niet slagen.

Conclusie

De conclusie van de advocaat-generaal strekt tot verwerping van het cassatieberoep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-07-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:1146

Zaaknummer: 20/03134

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Gewichtige reden ambtshalve ontslag. Bekrachtiging. Vermogen van meer dan € 50.000 geheel verteerd. Uitgaven ten behoeve van vakanties, etentjes en uitstapjes van de bewindvoerder en haar gezin ten laste gebracht van het vermogen van de rechthebbende. Dat rechthebbende daarbij aanwezig was en ervan genoot, rechtvaardigt niet dat die uitgaven volledig ten laste van rechthebbende werden gebracht. Bewindvoerder dient het vermogen van de rechthebbende te beschermen. Dat heeft zij ook onvoldoende gedaan door twee dure natuurgraven te kopen, waarvan één voor haarzelf.

Feiten en omstandigheden

In 1983 heeft de kantonrechter over de goederen die de rechthebbende toebehoren of zullen toebehoren een bewind ingesteld, met benoeming van de vader van de vrouw tot bewindvoerder. Bij beschikking van 28 januari 2009 heeft de kantonrechter in de rechtbank 's-Hertogenbosch de verzoekster, de zus van de rechthebbende, tot bewindvoerder benoemd na het overlijden van de vader. Op 27 oktober 2010 heeft de kantonrechter in de rechtbank Roermond ten behoeve van de rechthebbende ook een mentorschap ingesteld, met benoeming van de zus en 'betrokkene 2', tot mentoren. Betrokkene 2 is in 2013 overleden zodat de zus nu de enige mentor is. De kantonrechter in de rechtbank Limburg heeft de zus met ingang van 1 augustus 2020 ontslagen als bewindvoerder en bepaald dat de zus wel mentor blijft van haar broer. Verder heeft de kantonrechter met ingang van 1 augustus 2020 een opvolgend bewindvoerder benoemd en deze de verplichting opgelegd om een begroting te maken van de door de rechthebbende door toedoen van de zus vanaf 2016 geleden schade en die begroting aan de kantonrechter te overleggen. De zus kan zich met de beslissingen van de kantonrechter omtrent het bewind niet verenigen en zij is hiervan in hoger beroep gekomen.

Grievens, beoordeling en motivering

Op grond van artikel 1:448 lid 1 aanhef en sub e en lid 2 BW kan de bewindvoerder door de kantonrechter ontslag worden verleend, hetzij op eigen verzoek, hetzij wegens gewichtige

redenen of omdat hij niet meer voldoet aan de eisen om bewindvoerder te kunnen worden. Het hof heeft waargenomen dat de zus het beste met haar broer voor heeft. Het hof wil dan ook aannemen dat de zus zich met veel liefde en toewijding als bewindvoerder en mentor heeft ingezet om de belangen van haar broer zo goed mogelijk te dienen. Het mentorschap is om die reden dan ook onomstreden. Niettemin is het hof van oordeel dat sprake is van gewichtige redenen die het ambtshalve ontslag van de zus als bewindvoerder en de benoeming van een opvolgend bewindvoerder rechtvaardigen en ook nodig maken. De primaire taak van een bewindvoerder bestaat uit het behartigen van de financiële belangen van de rechthebbende, waarbij de bewindvoerder de rechthebbende behoort te beschermen. De bewindvoerder dient binnen deze taak het inkomen en het vermogen van de rechthebbende te beheren en te bewaken. Vast staat dat er door de zus aanzienlijke bedragen aan het vermogen van de rechthebbende zijn onttrokken. De zus heeft onder meer een aan haar broer toebehorende erfenis van € 50.000 zonder toestemming van de kantonrechter naar eigen inzicht besteed. De zus heeft ten laste van die erfenis twee natuurgraven gekocht, waarvan één voor haarzelf. Volgens het hof was het niet in het belang van haar broer dat hij de kosten van haar grafrechten zou voldoen, mede gelet op de hoogte van die kosten. Verder heeft de zus de rest van de erfenis aangewend voor vakanties, uitstapjes en etentjes met haar gezin, waarbij haar broer ook aanwezig was. Naar het oordeel van het hof past het niet binnen een goed bewindvoerschap dat zij de kosten van die uitjes volledig ten laste van het vermogen van de rechthebbende heeft gebracht. Verder is in artikel 1:444 BW bepaald dat een bewindvoerder jegens de rechthebbende aansprakelijk is, indien hij in de zorg van een goed bewindvoerder tekortschiet, tenzij de tekortkoming hem niet kan worden toegerekend. Op grond van artikel 1:362 BW in samenhang met artikel 1:444 lid 5 BW kan de rechter de schade vaststellen, die de rechthebbende door slecht bewind van de bewindvoerder heeft geleden en de bewindvoerder tot vergoeding daarvan veroordelen. Het hof verwerpt hetgeen de zus heeft beoogd te stellen, namelijk dat de kantonrechter de opvolgend bewindvoerder geen opdracht tot het opstellen van een begroting van de door haar broer geleden schade, die door haar toedoen is ontstaan, had moeten geven: het kan volgens het hof tot de taak van de opvolgend bewindvoerder behoren om uit te zoeken wat er in de periode voorafgaand aan zijn bewindvoerschap is gebeurd.

Conclusie

Het hof bekrachtigt de beschikking van de rechtbank Limburg, Team Toezicht, zittingsplaats Roermond, van 24 juli 2020 om de zus als bewindvoerder te ontslaan en de opvolgend bewindvoerder opdracht te geven tot het opstellen van een begroting van de door haar broer geleden schade.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 01-07-2021

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2021:2098

Zaaknummer: 200.285.108_01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Personen- en familierecht. Kinderalimentatie. Overschrijding grenzen rechtsstrijd bij vaststelling behoefte?

Feiten en omstandigheden

De man en de vrouw zijn de ouders van twee kinderen, die bij de vrouw wonen. De vrouw verzoekt dat de man aan haar een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van de kinderen zal betalen, te bepalen op een na indiening door de man van de relevante gegevens vast te stellen bedrag of bij gebreke daarvan op € 200 per kind per maand met ingang van 15 november 2018. De rechtbank heeft vastgesteld dat de man geen verweer heeft gevoerd en de door de man te betalen bijdrage bepaald op € 200 per kind per maand met ingang van 15 november 2018. Het hof heeft de beschikking van de rechtbank vernietigd en de volgende bedragen aan kinderalimentatie per kind per maand bepaald: € 51 vanaf 15 november 2018; € 75 vanaf 4 april 2019; € 86 vanaf 1 januari 2020. Het hof ging bij het vaststellen van de behoefte van de kinderen uit van het netto besteedbaar gezinsinkomen ten tijde van de samenleving, inclusief het kindgebonden budget waarop ten tijde van de samenleving aanspraak werd gemaakt en heeft op basis daarvan de behoefte volgens de NIBUD-tabellen vastgesteld. In 2016 bedroeg de behoefte van de kinderen volgens de vrouw € 460 per maand en volgens de man € 400 per maand in 2016. Op basis van het inkomen van de vrouw ten tijde van het uiteengaan volgens de jaaropgaaf 2016, kwam het hof uit op een behoefte van € 504 per maand voor beide kinderen, exclusief indexering.

Grieven, beoordeling en motivering

Onderdeel II van het middel klaagt dat het hof bij de vaststelling van de behoefte van de kinderen buiten de grenzen van de rechtsstrijd is getreden. De man voerde aan dat de behoefte van de kinderen tezamen moet worden vastgesteld op € 400 per maand in 2016, terwijl de vrouw stelde dat de behoefte van de kinderen in 2016 € 460 per maand bedraagt. Het hof kon daarom de behoefte van de kinderen volgens de man slechts vaststellen op een bedrag gelegen tussen de € 400 en € 460 per maand en is het hof door de behoefte van de kinderen voor 2016 vast te stellen op € 504 per maand, buiten de grenzen van de rechtsstrijd getreden. Ook de behoefte van de kinderen voor de daaropvolgende jaren is daarmee onjuist

berekend, aldus het onderdeel. De klacht faalt volgens de Hoge Raad. De rechtbank heeft een bedrag van € 200 per kind per maand aan kinderalimentatie vastgesteld. De man heeft in hoger beroep verzocht te bepalen dat hij geen kinderalimentatie is verschuldigd. Partijen stredden in hoger beroep dus over de vraag op welk bedrag tussen € 0 en € 200 per kind per maand de kinderalimentatie moest worden vastgesteld. Het hof is bij het bepalen van het bedrag aan kinderalimentatie, binnen die marge en daardoor dus binnen de grenzen van de rechtsstrijd gebleven. Het stond het hof daarbij vrij om, rekening houdend met het kindgebonden budget dat ten tijde van het huwelijk werd ontvangen, de behoefte van de kinderen op een hoger bedrag vast te stellen dan waarvan partijen uitgingen.

Conclusie

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-07-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:1163

Zaaknummer: 20/03758

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank legt het testament zo uit dat eiseres mede-erfgenaam is. Als beroepsbeoefenaar in de individuele gezondheidszorg kan zij echter geen voordeel trekken uit het testament (art. 4:59 BW).

Feiten en omstandigheden

Gedaagde 1 en gedaagde 2 zijn kinderen van erflater en moeder. Eiseres heeft als zorgverlener bij een thuiszorgorganisatie gewerkt. Zij verleende vanaf 2014 zorg aan erflater. Erflater had dementie. De moeder is in 2015 overleden. In de eerste helft van datzelfde jaar heeft eiseres een affectieve relatie met erflater gekregen. In de loop van het jaar is eiseres ontslagen door de thuiszorgorganisatie. Erflater heeft eind maart de zorgrelatie met de thuiszorgorganisatie beëindigd. Hij vond het moeilijk dat eiseres niet meer kwam. Na april 2015 heeft eiseres de zorg voor erflater geheel op zich genomen. Sinds mei 2015 hebben de erflater en de kinderen geen contact meer. Eiseres heeft zich ingeschreven op het adres van erflater.

In juni 2015 hebben eiseres en erflater bij notariële aktes een samenlevingsovereenkomst gesloten en heeft erflater een levenstestament opgesteld, waarin eiseres en een vriend zijn gevolmachtigd om zijn vermogensrechtelijke belangen te behartigen. Er is toen ook een testament voor erflater opgesteld. Eiseres en erflater hebben later de notaris geïnformeerd dat zij het testament willen aanpassen. Erflater wilde opnemen dat eiseres zijn erfgenaam werd en dat zij niet vier jaar maar tien jaar mag blijven zitten in het huis van erflater. Ook wezen zij erop dat de kinderen niet meer omkeken naar de erflater en benieuwd waren naar de mogelijkheden op dit punt. In een concepttestament is opgenomen dat erflater, voor de situatie dat hij gehuwd is, tot zijn erfgenamen benoemt, tezamen en voor gelijke delen, zijn partner en zijn kinderen. In een toelichting wordt uitgelegd dat de wettelijke langstlevende-regeling van toepassing is. Naar aanleiding hiervan heeft eiseres een brief van erflater aan de notaris gemailld. Hierin verklaarde erflater dat hij zijn kinderen wil onterven en dat eiseres zijn enige erfgenaam is. Na een bespreking van erflater met de notaris is in het testament opgenomen dat in een huwelijkssituatie de kinderen erfgenamen zijn. In een aanvullend testament is eiseres tot afwikkelingsbewindvoerder benoemd.

In 2016 zijn erflater en eiseres met elkaar gehuwd. Erflater is overleden in 2019. De notaris

heeft aan gedaagde 1 medegedeeld dat door een omissie eiseres niet als mede-erfgenaam is vermeld.

Vorderingen, beoordeling en motivering

Eiseres vordert voor recht te verklaren dat zowel de kinderen als zijzelf tot erfgenamen zijn benoemd, zodat de wettelijke verdeling toepassing kan vinden. Zij stelt dat het testament duidelijke zin heeft en dat zij als partner beschermd moet worden. Door een verschrijving is de benoeming tot erfgenaam van eiseres verwijderd voor de gehuwde situatie. Voor zover aangenomen wordt dat het testament geen duidelijke zin heeft, moeten verklaringen van erflater buiten de uiterste wil in aanmerking genomen worden ex artikel 4:46 lid 2 BW. Daaruit blijkt dat erflater haar als mede-erfgenaam wilde benoemen.

De kinderen voeren verweer en stellen dat zij altijd een goede relatie met erflater hadden, totdat eiseres contact met erflater voor hen onmogelijk maakte. De discrepanties in de verschillende concepttestamenten worden veroorzaakt doordat erflater werd beïnvloed door eiseres. Het is niet aangetoond dat eiseres door een vergissing niet als erfgename is benoemd.

De kinderen vorderen in reconventie voor recht te verklaren dat op grond van het testament van 2015 de kinderen enig erfgenamen zijn. En voor zover de rechtbank oordeelt dat ook eiseres in het testament tot erfgenaam is benoemd voor recht te verklaren dat eiseres als beroepsbeoefenaar in de individuele gezondheidszorg geen rechten kan ontlenen aan de inhoud van het testament ex artikel 4:59 BW.

Hiertegen voert eiseres aan dat van ongeoorloofde beïnvloeding door haar geen sprake was. Artikel 4:59 BW is niet van toepassing, omdat eiseres niet BIG-geregistreerd was, erflater is overleden aan hartfalen terwijl eiseres hem niet in dat kader verzorgde en het testament niet is opgemaakt ten tijde van haar zorg als professional.

Allereerst beoordeelt de rechtbank hoe het testament moet worden uitgelegd. Op grond van artikel 4:46 lid 1 BW wordt gekeken naar de verhoudingen die de uiterste wil kennelijk beoogt te regelen en de omstandigheden waaronder die wil is gemaakt. Enerzijds heeft erflater uitsluitend de kinderen tot erfgenamen benoemd en anderzijds heeft hij de wettelijke verdeling van toepassing verklaard. Voor die wettelijke verdeling is vereist dat de echtgenote van erflater erfgenaam moet zijn (art. 4:13 lid 1 BW). Dit strookt dus niet met elkaar. Het testament heeft hierdoor geen duidelijke zin. Daarom mogen óók daden en gedragingen van erflater buiten het testament worden gebruikt voor de uitleg ervan (art. 4:46 lid 2 BW).

De rechtbank benadrukt dat voor die uitleg er twee mogelijkheden zijn: ófwel de wettelijke verdeling is van toepassing en eiseres is per ongeluk niet tot mede-erfgename benoemd, ófwel

eiseres is geen erfgename en de wettelijke verdeling is per vergissing van toepassing verklaard.

De rechtbank wijst erop dat erflater beoogde eiseres te beschermen tegen de kinderen. Dat blijkt uit verschillende regelingen in het testament. Ook de gespreksaantekeningen van de notaris wijzen hierop. Daarbij is van belang dat erflater en eiseres ten tijde van het passeren van het testament samenwoonden en erflater geen contact had met zijn kinderen. Het is onwaarschijnlijk dat erflater niets heeft willen regelen voor de situatie dat hij met eiseres zou trouwen. Een en ander wijst erop dat de notaris is vergeten op te nemen dat eiseres erfgenaam zou worden. Erflater had ook verklaard zijn kinderen te willen onterven. Hoewel hij dit uiteindelijk niet heeft gedaan, is het gelet op deze verklaring onaannemelijk dat hij uitsluitend zijn kinderen tot erfgenamen wilde benoemen. Zeker gezien de toelichting bij het concepttestament om voor de gehuwde situatie de wettelijke verdeling van toepassing te verklaren.

Dat eiseres tot afwikkelingsbewindvoerder is benoemd doet hier niet aan af. Toen dit werd opgenomen, waren erflater en eiseres nog niet gehuwd. De benoeming was zinvol, omdat in die situatie de wettelijke verdeling niet van toepassing is. Uit die benoeming kan dus niet worden geconcludeerd dat de opgenomen wettelijke verdeling voor de huwelijksituatie een omissie moet zijn geweest.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft eiseres gemotiveerd gesteld dat zij en de kinderen tezamen en voor gelijke delen tot erfgenamen zijn benoemd aan de hand van het concept van 2015. De kinderen hebben dat onvoldoende gemotiveerd betwist.

Betreffende het beroep op artikel 4:59 BW overweegt de rechtbank dat beroepsbeoefenaren op het gebied van individuele gezondheidszorg die iemand gedurende de ziekte waaraan hij is overleden, bijstand hebben verleend, geen voordeel kunnen trekken uit zijn testament als die gedurende die zorg is gemaakt. Beoordeeld dient te worden of eiseres in die zin een beroepsbeoefenaar is. De wetgever heeft met het artikel de patiënt willen beschermen tegen de invloed van beroepsbeoefenaren op het gebied van individuele gezondheidszorg. De wetgever zag hierin een gevaar dat zij hun positie zouden misbruiken. Uit de memorie van toelichting blijkt dat niet alleen de in artikel 3 Wet BIG met name genoemde beroepen worden bedoeld, maar ook alle overige beroepen op het gebied van de individuele gezondheidszorg, die elders geregeld worden.

Uit de overgelegde stukken blijkt dat eiseres ook op het moment waarop het testament werd opgemaakt, gezondheidszorg aan erflater verleende. Eiseres heeft dit niet betwist. De rechtbank gaat mee met de kinderen dat het feit dat eiseres niet BIG-geregistreerd was en (nog) niet over het vereiste diploma voor ziekenverzorgster beschikte, niet relevant is. Zij

verrichte meerdere jaren hetzelfde werk als gediplomeerde ziekenverzorgenden en daarmee bestond hetzelfde risico van beïnvloeding. Dit risico bestond te meer toen eiseres de zorg voor erflater geheel op zich had genomen als gevolg van het ontslag.

Ten slotte beoordeelt de rechtbank of eiseres erflater heeft bijgestaan gedurende de ziekte waaraan hij is overleden. Uit een formulier blijkt dat erflater eind mei 2015 onder behandeling was voor hartziekte. Eiseres heeft erflater dus verzorgd gedurende de periode dat hij hartproblemen had en zij verzorgde hem in dit verband.

De stellingen van de kinderen over de wilsbekwaamheid van erflater hoeven niet te worden beoordeeld, omdat zij hieraan geen gevolgen hebben verbonden of een beroep hebben gedaan op artikel 3:33 of 4:43 BW.

Conclusie

De rechtbank gaat ervan uit dat het de bedoeling van erflater is geweest om eiseres tot mede-erfgenaam te benoemen met toepassing van de wettelijke verdeling. Desalniettemin kan eiseres geen voordeel trekken uit het testament van erflater ingevolge artikel 4:59 lid 1 BW.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 30-06-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:3269

Zaaknummer: C/05/377895 / HZ ZA 20-398

Rechters: D.T. Boks

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad beoordeelt klachten over een verzoek om een ouderschapsonderzoek/forensische mediation te gelasten. Dit ‘verzoek’ zou door het hof ten onrechte niet als een verzoek in de zin van artikel 810a Rv zijn aangemerkt. De Hoge Raad motiveert de beoordeling van deze klachten niet (art. 81 lid 1 RO).

Beoordeling van het cassatiemiddel

De Hoge Raad overweegt dat de klachten van de vader niet kunnen leiden tot vernietiging van de beschikking. De Hoge Raad motiveert dit niet. Bij de beoordeling van de klachten is het namelijk niet nodig om vragen te beantwoorden die van belang zijn voor de eenheid of de ontwikkeling van het recht (art. 81 lid 1 RO).

Conclusie

Het beroep wordt verworpen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-07-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:1166

Zaaknummer: 20/03560

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Beëindiging ouderlijk gezag. Deze conclusie van advocaat-generaal Rank-Berenschot richt zich op de vraag of een verzoek om een ouderschapsonderzoek/forensische mediation een verzoek in de zin van artikel 810a Rv is.

Feiten en omstandigheden

De vader en de moeder zijn in 2013 gescheiden. Uit het huwelijk zijn twee kinderen geboren. De kinderen stonden van 2014 tot 2018 onder toezicht. Zij wonen bij de moeder. In 2017 hebben de kinderen voor het laatst begeleid contact gehad met de vader. De rechtbank heeft in 2018 het gezamenlijk gezag op verzoek van de moeder beëindigd en vastgesteld dat zij voortaan alleen met het gezag zal zijn belast (art. 1:253n BW jo. art. 1:251a lid 1 BW).

De vader is hiertegen in hoger beroep gegaan. Daarbij verzocht hij de tenuitvoerlegging van die beslissing te schorsen. Tijdens de behandeling van het schorsingsincident heeft de vader het eerste verzoek gedaan om een (ouderschaps)onderzoek te gelasten. Dit verzoek en het incidentele verzoek tot schorsing heeft het hof afgewezen. In de hoofdzaak verzocht de vader het verzoek van de moeder tot gezagswijziging af te wijzen. Hij heeft daartoe verschillende grieven aangevoerd. Verder heeft hij gesteld bereid te zijn om deel te nemen aan een ouderschapsonderzoek/forensische mediation. De moeder heeft de grieven bestreden en is niet bereid om deel te nemen aan een ouderschapsonderzoek/forensische mediation. Het hof heeft de beschikking van de rechtbank bekrachtigd en het punt betreffende een ouderschapsonderzoek/forensische mediation verworpen.

Bespreking van het cassatiemiddel

De vader gaat in cassatie. Hij klaagt dat het hof het verzoek om een ouderschapsonderzoek/forensische mediation ten onrechte niet heeft gekwalificeerd als een verzoek ex artikel 810a Rv en het op onjuiste gronden heeft afgewezen.

Volgens advocaat-generaal Rank-Berenschot regelt artikel 810a Rv het recht op contra-expertise. Lid 1 ziet op een deskundigenrapport dat een ouder zelf moet inbrengen in zaken betreffende minderjarigen. Lid 2 is van toepassing op zaken betreffende

kinderbeschermingsmaatregelen. Voor de toewijzing van zowel een lid 1-verzoek als een lid 2-verzoek geldt: (i) dat het deskundigenrapport mede tot beslissing van de zaak kan leiden en (ii) dat het belang van het kind zich niet tegen toewijzing verzet. Deze voorwaarden voor lid 2 zijn uitgewerkt in jurisprudentie van de Hoge Raad. Het gaat erom dat het verzoek voldoende concreet en ter zake dienend is en dat toewijzing niet strijdig is met de belangen van het kind. Het is aannemelijk dat dit ook voor een lid 1-verzoek geldt. Uit jurisprudentie volgt dat de voorgenoemde voorwaarden tevens afwijzingsgronden zijn. De beslissing kan in cassatie alleen op begrijpelijkheid worden onderzocht, omdat het een waardering van feitelijke aard betreft.

Daarnaast benadrukt de advocaat-generaal dat een ouder een oordeel van de Raad voor de Kinderbescherming (de raad) over de noodzakelijkheid van een maatregel kan weerspreken met toepassing van artikel 810a Rv indien de raad verder onderzoek niet noodzakelijk acht.

Verder kan volgens de advocaat-generaal op basis van artikel 194 Rv een ‘gewoon’ deskundigenbericht worden bevolen in zaken waarvoor artikel 810a lid 2 Rv niet geldt.

Na de behandeling van het juridisch kader, richt de advocaat-generaal zich op de bespreking van de klachten. De eerste klacht gaat ervan uit dat de vader een ‘verzoek’ heeft gedaan tot het ‘instellen’ van een (ouderschaps)onderzoek/forensische mediation. De klacht faalt, omdat niet wordt aangegeven waarom in de overweging van het hof het recht is geschonden (art. 426a lid 2 Rv).

Daarnaast is in het middel niet gespecificeerd of het hof het (beweerdelijke) verzoek had moeten aanmerken als een lid 1- en/of een lid 2-verzoek. De formulering lijkt erop te wijzen dat het middel een lid 2-verzoek beoogt. Maar van een lid 2-verzoek kan geen sprake zijn. Het gaat hier immers om een gezagsprocedure en niet om kindbeschermingsmaatregelen. Kennelijk heeft het hof evenmin in de stellingen van de vader een verzoek – laat staan een voldoende concreet en gemotiveerd verzoek – als bedoeld in artikel 810a lid 1 Rv aangetroffen.

Volgens de advocaat-generaal geeft dit geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Zij wijst erop dat het hogerberoepschrift van de vader en de opmerkingen van zijn advocaat tijdens de mondelinge behandeling eerder wijzen op een ‘bereidverklaring’ om aan een ouderschapsonderzoek/forensische mediation deel te nemen dan op een verzoek. Bovendien is de bereidverklaring enkel onderbouwd met de stelling dat een dergelijk traject de communicatie tussen partijen kan bevorderen in het belang van hun kinderen. Dit omvat geen concrete opgave van punten voor een eventueel onderzoek – laat staan van de punten waarop het rapport van de raad wordt bestreden.

Voor zover het hof is uitgegaan van enig ‘verzoek’, is denkbaar dat het is uitgegaan van een

verzoek om een ‘gewoon’ deskundigenonderzoek (art. 194 Rv). De advocaat-generaal benadrukt dat de vader al ter zitting in het schorsingsincident een ‘verzoek’ had gedaan om een (ouderschaps)onderzoek ‘te gelasten’. Dit is afgewezen, omdat een dergelijke beslissing ter instructie van de procedure nauw verbonden is met de beoordeling van de hoofdzaak en dan ook niet kan worden genomen in het kader van de beperkte toetsing van het schorsingsverzoek. Daarbij komt dat artikel 194 Rv ook de wettelijke basis kan bieden voor forensische mediation; de beslissing om al dan niet een deskundigenbericht ex artikel 194 Rv te gelasten berust op de discretionaire bevoegdheid van de rechter. Gelet hierop heeft het hof de bereidheid van de vader tot deelneming aan een ouderschapsonderzoek of forensische mediation niet hoeven opvatten als een verzoek in de zin van artikel 810a Rv.

De overige klachten bouwen op de eerste klacht voort en kunnen niet tot cassatie leiden.

Conclusie

De conclusie strekt tot verwerping van het cassatieberoep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-06-2021

ECLI: ECLI:NL:PHR:2021:564

Zaaknummer: 20/03560

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De moeder vindt dat de ondertoezichtstelling bij een eerste omgangsregeling een te ingrijpende maatregel is en daarmee strijdig is met artikel 8 EVRM, althans dat het hof deze maatregel ontoereikend heeft gemotiveerd. De procureur-generaal concludeert tot verwerping van het cassatieberoep. De Hoge Raad volgt de conclusie en wijst het cassatieberoep af op de wijze als voorzien in artikel 81 RO.

Feiten

Kort na de geboorte van hun dochter in 2008 hebben de vader en moeder hun relatie verbroken. De vader heeft sindsdien zonder veel succes geprobeerd om contact met zijn dochter te krijgen. De moeder en dochter weigeren daaraan mee te werken. De bijzondere curator die door de rechtbank was benoemd, kon vanwege gebrek aan medewerking van de moeder haar opdracht niet vervullen. Het hof heeft de dochter onder toezicht gesteld voor één jaar en een eerste omgangsregeling tussen de vader en de dochter vastgesteld.

Cassatiemiddelen

De moeder stelt twee cassatiemiddelen in. Het eerste middel is gericht tegen de beslissing en motivering van de ondertoezichtstelling: de beslissing zou in strijd met de door artikel 8 EVRM vereiste proportionaliteit, subsidiariteit en evenredigheid zijn opgelegd, althans deze zou – gezien de zware motiveringsplicht voor de rechter in geval van ondertoezichtstelling – ontoereikend zijn gemotiveerd. Het gaat om de ondertoezichtstelling ter versterking van een eerste omgangsregeling. Uit het feit dat beide maatregelen in eerdere instantie waren geweigerd en het rapport van de Raad voor de Kinderbescherming (de raad) gedateerd was, zou volgens de moeder, kunnen voortvloeien dat de ondertoezichtstelling in dit geval te ver gaat. Bovendien zou het hof de maatstaf van artikel 255 lid 1 onder a BW dat de ouder (i.c. de moeder) de noodzakelijke zorg niet accepteert, te snel en niet behoedzaam hebben toegepast. Eerst had een (proef)omgangsregeling moeten worden vastgesteld, met een waarschuwing dat ondertoezichtstelling aan de orde zou zijn als de moeder en dochter geen medewerking

zouden verlenen.

Het tweede middel houdt in dat het hof inlichtingen had moeten inwinnen bij de bijzondere curator, althans dat het hof de beslissing beter had moeten motiveren dat de bijzondere curator geen rol meer had. De moeder betoogt dat de mogelijkheid bestond dat de moeder en de dochter hun afwijzende houding tegenover de bijzondere curator hadden gewijzigd als er eerst een omgangsregeling was vastgesteld met een waarschuwing van ondertoezichtstelling.

Overwegingen van de procureur-generaal

De procureur-generaal bespreekt de cassatiemiddelen gezamenlijk. De klacht dat het hof de door artikel 8 EVRM vereiste toetsing van proportionaliteit, subsidiariteit en evenredigheid achterwege heeft gelaten faalt, omdat het hof heeft vastgesteld dat gedurende vele jaren, in eerdere rechtszaken en de huidige procedure bij de rechtbank talloze pogingen om contact tussen dochter en vader tot stand te brengen zijn mislukt. Het hof heeft zich ook beraden welke stappen er nu nog genomen konden worden. Daarmee toont het hof zich bewust dat de overheid zich inmengt in het privégezinsleven van de moeder (en, in haar belang, van de dochter).

De procureur-generaal vindt ook dat het oordeel van het hof voldoet aan de hoge motiveringseisen die worden gesteld aan ondertoezichtstelling en die te vinden zijn in artikel 1:255 lid 4 BW en de jurisprudentie van de Hoge Raad van 21 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:766 en van 16 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:218.

Verder constateert de procureur-generaal dat de ondertoezichtstelling geen ‘sanctie’ is op ongewenst gedrag van de ouder en primair het belang van het kind dient (in overeenstemming met art. 3 lid 1 IVRK). De omstandigheid dat de moeder dat belang van het kind anders ziet dan de rechter in hoger beroep is geen grond voor cassatie.

Ook wijst de procureur-generaal erop dat de waardering van de ernstige bedreiging in de ontwikkeling van het kind, is voorbehouden aan de hoogste feitenrechter en de redengeving in dit geval niet onbegrijpelijk is. Het hof vond het buitengewoon zorgelijk dat de dochter op 12-jarige leeftijd erg zelfbepalend is en de moeder dat lijkt te stimuleren dan wel dat niet lijkt bij te kunnen sturen.

De procureur-generaal constateert dat in het algemeen geen steun in het recht is te vinden voor het standpunt van de moeder dat het hof eerst een tijdelijke (proef)omgangsregeling had moeten vaststellen, waaraan de moeder had kunnen mee werken, en pas bij het niet verlenen van medewerking tot een ondertoezichtstelling had mogen besluiten.

Door te verwijzen naar de consequent weigerachtige houding van de moeder, ook in haar contact met de bijzondere curator, en naar de gevolgen daarvan voor de ontwikkeling van de dochter, heeft het hof voldoende inzichtelijk gemaakt waarom het meteen de ondertoezichtstelling heeft uitgesproken zonder eerst een tijdelijke omgangsregeling te beproeven.

De rechtsklacht en motiveringsklacht met betrekking tot het niet horen door het hof van de bijzondere curator (cassatiemiddel II), faalt omdat de moeder in hoger beroep daar niet naar gevraagd heeft en bovendien heeft geweigerd om mee te werken aan contact tussen haar en de bijzondere curator en haar dochter en de bijzondere curator.

Conclusie

De procureur-generaal meent dat beide cassatiemiddelen falen en concludeert tot verwerping van het cassatieberoep. De Hoge Raad volgt deze conclusie: de klachten kunnen niet leiden tot vernietiging van de beschikking van het hof. De Hoge Raad motiveert dit oordeel niet, gelet op artikel 81 lid 1 RO.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-07-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:1151

Zaaknummer: 21/00295

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Nationaliteit minderjarige. De man erkende het kind rechtsgeldig in België en deze erkenning wordt erkend in Nederland, ondanks het feit dat hij ten tijde van de erkenning getrouwd was met iemand anders dan de moeder, omdat de man een nauwe persoonlijke betrekking had met het kind.

Feiten en omstandigheden

De man is in 1974 geboren in Kenia en heeft zich in 1997 in Nederland gevestigd. In 2001 is hem het Nederlanderschap verleend. Hij is in 2004 in Tanzania gehuwd met zijn echtgenote. Dit huwelijk duurt nog voort. De verzoekster is in 1980 in Kenia geboren. Zij is in het bezit van de Keniaanse nationaliteit. De minderjarige is in 2010 geboren in België. Van zijn geboorte is op 11 januari 2011 aangifte gedaan. Op dat moment is de minderjarige ook door de man erkend. De ambtenaar van de burgerlijke stand in België heeft op 8 mei 2020 een verklaring gezinssamenstelling afgegeven. Uit deze verklaring blijkt dat verzoekster, de man en de minderjarige van 28 juli 2011 tot 19 januari 2012 op hetzelfde adres in België stonden ingeschreven.

Grievens, beoordeling en motivering

Volgens verzoekster kan de minderjarige de Nederlandse nationaliteit ontleenen aan de man. De man is immers de juridische vader van het kind en hij was Nederlander op het moment van geboorte en erkenning. Daarbij komt dat er, vanaf het moment van de geboorte van de minderjarige, sprake is van een nauwe, persoonlijke betrekking tussen de man en de minderjarige. Verzoekster heeft met de man samengewoond en zij hebben de verzorging en opvoeding van de minderjarige toen samen gedaan.

De IND heeft geconcludeerd tot afwijzing van het oorspronkelijke verzoek, omdat de man met iemand anders dan de moeder was gehuwd, toen hij de minderjarige erkende. Hoewel dit naar Belgisch recht rechtsgeldig is, dient vervolgens onderzocht te worden of de in België verrichte erkenning ook in Nederland kan worden erkend. Hiertoe dient naar Nederlands recht beoordeeld te worden of het aannemelijk is dat tussen de man en de moeder een band bestaat

of heeft bestaan die in voldoende mate met een huwelijk op één lijn te stellen valt of dat tussen de man en het kind een nauwe persoonlijke betrekking bestaat.

De rechter overweegt dat het uitgangspunt is dat het Nederlanderschap op limitatieve gronden wordt verkregen. Op grond van artikel 4 lid 2 RWN wordt de minderjarige vreemdeling Nederlander, indien die na zijn geboorte en voor de leeftijd van zeven jaar door een Nederlander wordt erkend.

De man was op het moment van erkenning van het kind gehuwd met een andere vrouw dan de moeder van het kind. Naar Belgisch recht kon hij als gehuwde man het kind rechtsgeldig erkennen. Of deze erkenning naar Belgische recht in Nederland kan worden erkend, wordt bepaald aan de hand van artikel 10:101 lid 1 BW jo. artikel 10:100 lid 1 BW. Volgens dit artikel wordt een buitenlands tot stand gekomen rechtsfeit in Nederland van rechtswege erkend, tenzij de erkenning van die beslissing kennelijk onverenigbaar is met de Nederlandse openbare orde. Van strijd met de openbare orde is in elk geval sprake als de erkenning is verricht door een Nederlander die naar Nederlands recht niet bevoegd zou zijn het kind te erkennen (art. 10:101 lid 2 onder a BW).

Op grond van het recht dat gold ten tijde van de erkenning van het kind door de man (art. 1:204 lid 1 aanhef en onder e BW (oud)), is een erkenning door een op het tijdstip van de erkenning met een andere vrouw gehuwde man nietig, tenzij de rechtbank heeft vastgesteld dat aannemelijk is dat tussen de man en de moeder een band bestaat of heeft bestaan die in voldoende mate met een huwelijk op één lijn valt te stellen of dat tussen de man en het kind een nauwe persoonlijke betrekking bestaat.

De rechtbank is op grond van het verhaal van de verzoekster en de man, alsmede de overgelegde foto's van oordeel dat er ten tijde van de erkenning sprake was van een nauwe persoonlijke betrekking. Dit blijkt uit het volgende. De man en de vrouw hadden vanaf 2006 een relatie, uit deze relatie is de minderjarige geboren, de man is bij de geboorte aanwezig geweest en verbleef in de tijd van de geboorte veel bij de minderjarige en de moeder. Uit de foto's blijkt dat hij de minderjarige mede heeft verzorgd en onderhouden. Dit betekent dat de in België gedane erkenning van de minderjarige in Nederland erkend kan worden.

Conclusie

Aangezien de erkenning van de minderjarige na zijn geboorte en voor zijn zevende jaar heeft plaatsgevonden, heeft de minderjarige op grond van artikel 4 lid 2 RWN het Nederlanderschap verkregen op het moment van de erkenning door de man.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 01-07-2021

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2021:6756

Zaaknummer: C/09/584512 / HA RK 19-677

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Internationale kinderontvoering. Gewone verblijfplaats van de kinderen.

Feiten en omstandigheden

Partijen zijn in 2014 getrouwd in Egypte. De vrouw heeft de Nederlandse nationaliteit en de man heeft de Egyptische en de Franse nationaliteit. Zij hebben samen twee kinderen (ongeveer 5 en 3 jaar oud op het moment van procederen). De kinderen hebben de Nederlandse, de Egyptische en de Franse nationaliteit. In juli 2017, nog voor de geboorte van het tweede kind, is de moeder met het oudste kind van Egypte naar Nederland gereisd en heeft zichzelf direct ingeschreven in de BRP. Later die maand sloot zij een huurovereenkomst met een stichting voor een jongerenwoning. Ze heeft haar oudste kind begin augustus ingeschreven en het jongste kind na de geboorte in 2018. Sinds augustus 2017 ontvangt de moeder een bijstandsuitkering voor een alleenstaande ouder. De rechtbank Den Haag heeft op 12 mei 2021 het verzoek van de vader tot terugleiding van de minderjarigen naar Egypte afgewezen.

Grieven, beoordeling en motivering

In hoger beroep verzoekt de vader het verzoek alsnog toe te wijzen. Zijn eerste grief ziet op de gewone verblijfplaats van de kinderen. Hij stelt dat de gewone verblijfplaats van de kinderen voor de ongeoorloofde vasthouding in Egypte was en de moeder de kinderen dus onrechtmatig achterhoudt in Nederland. De moeder zou volgens hem in 2017 naar Nederland zijn gegaan om daar te bevallen van het tweede kind. Na de bevalling is de moeder met de kinderen naar Egypte teruggekeerd. De moeder heeft het appartement, tegen de wil van de vader, aangehouden zodat ze een plek had om te wonen als ze naar Nederland terug zou gaan. In oktober 2019 is de moeder in verband met een derde zwangerschap vanuit Egypte zonder de kinderen naar Nederland gereisd, met de bedoeling om in februari 2020 terug te keren. De kinderen zijn met de vader in november 2019 naar Nederland gereisd. De moeder voelde zich begin februari niet goed genoeg om terug te reizen. Tot medio maart 2020 verbleven de kinderen met toestemming van de vader in Nederland, waarna de moeder aangaf niet met de minderjarigen te zullen terugreizen naar Egypte. Sindsdien is er volgens de vader sprake van

onrechtmatige achterhouding. Hij stelt dat het centrum van maatschappelijk bestaan van de minderjarigen zich daarvoor in Egypte bevond. Het feit dat de kinderen naar een kinderdagverblijf in Nederland gingen doet daar niet aan af. Zijn tweede grief ziet op het oordeel van de rechtbank dat in Nederland vanaf 2018 medische hulp aan het oudste kind wordt verleend en dat het kind hier een langdurige behandelrelatie heeft met de huisarts en specialisten (logopedist en ergotherapeut). Weliswaar is de moeder tijdens de bezoeken met het oudste kind aan Nederland bij medische behandelaars geweest, maar de consulten hebben met grote tussenpozen plaatsgevonden. Volgens de man oordeelt de rechtbank ten onrechte dat de minderjarigen tot medio maart 2020 volledig in Nederland waren geïntegreerd, aldus de vader in grief III.

De moeder verzoekt in hoger beroep de vader niet-ontvankelijk te verklaren, althans het beroep af te wijzen. Zij betwist de juistheid van de door de vader opgestelde tijdlijn. Zij stelt dat de gewone verblijfplaats van het oudste kind met ingang van juli 2017 Nederland is geworden. Uit de huurovereenkomst, de bijstandsuitkering, de inschrijvingen in de BRP en de betalingen van het internetabonnement blijkt dat dat het moment is dat zij zich definitief in Nederland heeft gevestigd. De moeder stelt dat de vader nimmer bezwaar heeft gemaakt tegen, en aldus heeft ingestemd met, het definitieve vertrek van de moeder met het oudste kind uit Egypte naar Nederland. De keren dat de moeder terug was in Egypte was voornamelijk zodat de vader contact kon hebben met de kinderen. Zij is door ziekte in oktober 2019 teruggekeerd naar Nederland, zonder de minderjarigen. De kinderen zijn eind november 2019 in Nederland teruggekeerd; dit is door de vader georganiseerd. Hiermee wordt ook bevestigd dat de gewone verblijfplaats van de minderjarigen Nederland was en is. Na 27 november 2019 zijn de minderjarigen niet meer voor omgang in Egypte geweest. De moeder betwist dat zij in maart 2020 heeft aangegeven niet met de minderjarigen terug te zullen keren naar Egypte. Volgens de moeder heeft de rechtbank terecht geoordeeld dat sprake is van een langdurige behandelrelatie van het oudste kind met de huisarts en specialisten in Nederland.

Het hof beoordeelt ambtshalve dat het rechtsmacht heeft op grond van artikel 3 aanhef en onder a Rv, aangezien zowel de moeder als de minderjarigen hun woonplaats, dan wel hun gewone verblijfplaats in Nederland hadden. Aangezien Egypte geen partij is bij het HKOV kan de verdragsregeling niet rechtstreeks worden toegepast op het onderhavige terugleidingsverzoek. In dit soort gevallen kan de verdragsregeling echter 'als punt van oriëntatie' worden gehanteerd bij de beoordeling van het terugleidingsverzoek. Het hof verwijst hiervoor naar zijn eerdere beslissing van 19 oktober 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2020. Het hof gaat uit van gezamenlijk gezag, nu niet is gebleken van weigeringsgronden die zich verzetten tegen de erkenning van het huwelijk in Nederland (art. 10:31 en 10:32 BW). Aangezien de kinderen staande het huwelijk zijn geboren, komt de vader

zowel naar Egyptisch als Nederlands recht het ouderlijk gezag toe over de minderjarigen.

Het hof stelt voorop dat het conflictenrechtelijke begrip 'gewone verblijfplaats' een feitelijk begrip is, waaraan inhoud moet worden gegeven door de feiten en omstandigheden van het concrete geval. Voor de beantwoording van de vraag met welke plaats het kind maatschappelijk de nauwste binding heeft, kan aansluiting worden gezocht bij de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: HvJ EU) over de uitleg van hetzelfde begrip in het kader van de Europese Verordening Brussel II-bis. Rekening dient te worden gehouden met de bedoeling van de ouders om zich met het kind in een bepaalde staat te vestigen, wanneer daaraan uiting is gegeven door tastbare maatregelen, zoals de koop of de huur van een woning in die staat (HvJ EU 2 april 2009, C-523/07, ECLI:EU:C:2009:225). Wanneer het kind twee gezagsdragers heeft, moet rekening worden gehouden met de intenties van beide gezagsdragers (HvJ EU 28 juni 2018, C-512/17, ECLI:EU:2018:513).

Het hof stelt vast dat de tijdlijn van vader, zoals hiervoor beschreven, niet strookt met de feiten zoals deze uit het dossier en het verhandelde ter zitting blijken. Sinds juli 2017 is het oudste kind met de moeder nog één maand in Egypte geweest. Na de geboorte van het jongste kind zijn de minderjarigen met de moeder medio 2018 gedurende één maand en drie weken in Egypte geweest en vervolgens hebben zij vanaf medio december 2018 tot 17 april 2019 in Egypte en de Verenigde Arabische Emiraten verbleven. Tussen partijen is niet in geschil dat de moeder door ziekte in verband met een derde zwangerschap op 17 oktober 2019 is teruggekeerd naar Nederland, zonder de minderjarigen. De minderjarigen zijn op 27 november 2019 met de vader naar Nederland gekomen. Daarna zijn de kinderen niet meer in Egypte geweest. Uit het vorenstaande leidt het hof af dat het oudste kind vanaf 2017 en het jongste kind vanaf zijn geboorte in 2018 het grootste deel van de tijd met de moeder in Nederland verbleven en dat de minderjarigen in die jaren incidenteel met de moeder en de vader in Egypte verbleven.

Verder acht het hof van belang dat het oudste kind in Nederland naar de voorschoolse opvang en het kinderdagverblijf ging en inmiddels op de basisschool zit. Het jongste kind is in Nederland geboren en gaat ook drie dagen per week naar een kinderdagverblijf. Ten aanzien van het oudste blijkt voorts dat hij in 2018, 2019 en 2020 in Nederland diverse (medische) onderzoeken heeft ondergaan waaruit naar voren is gekomen dat hij mogelijk een (milde) ontwikkelingsstoornis heeft, waarvoor hij sinds begin 2020 in Nederland logopedie en ergotherapie ontvangt.

Dit leidt tot de conclusie dat het zwaartepunt van het leven van de moeder en van het oudste kind in Nederland zijn komen te liggen, waar niet aan afdoet dat het kind banden heeft met Egypte, nu hij daar geboren is en daar ruim een jaar heeft gewoond. Ten aanzien van het

jongste kind is het hof van oordeel dat het zwaartepunt van zijn maatschappelijk leven altijd in Nederland is geweest, nu hij in Nederland is geboren en sedertdien een maatschappelijk bestaan heeft gehad bij de moeder in Nederland. Het verblijf van de minderjarigen in Egypte in de periode 2017 tot en met 2019 is van incidentele aard geweest en niet met het oogmerk om daar een stabiel en structureel maatschappelijk leven op te bouwen.

Conclusie

De gewone verblijfplaats van de minderjarigen lag, onmiddellijk voor hun, door de vader gestelde achterhouding in maart 2020 in Nederland. Er is dus geen sprake van een ongeoorloofde achterhouding van de minderjarigen door de moeder in de zin van artikel 3 lid 1 HKOV. Het hof zal de bestreden beschikking dan ook bekrachtigen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 06-07-2021

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2021:1270

Zaaknummer: 200.294.863/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het verzoek van de vader tot herstel van de omgang met zijn 16-jarige zoon wordt door het hof afgewezen.

Feiten en omstandigheden

De vader en moeder hebben kort een relatie gehad waaruit de zoon is geboren in 2005. Zij oefenen gezamenlijk het ouderlijk gezag uit. De zoon woont bij de moeder. In 2009 is een zorgregeling vastgesteld waarbij de zoon de ene week van woensdag tot vrijdag en de andere week van donderdag tot zondag bij de vader verblijft. De rechtbank heeft in 2019 de zorgregeling gewijzigd waardoor dit niet meer geldt. Op verzoek van de zoon heeft de rechtbank bij beschikking van 2 september 2020 besloten de vader het recht op contact voor onbepaalde tijd te ontzeggen. Het verzoek van de man om contactherstel tussen hem en de zoon onder begeleiding van een deskundige alsmede het verzoek om een zorgregeling te bepalen is afgewezen.

De vader is van mening dat de door de zoon geuite wens om hem voorlopig niet te zien ingegeven is door de moeder. Op zijn leeftijd kan hij onvoldoende de gevolgen overzien. Volgens de vader heeft de moeder hem nooit als vader erkend en gerespecteerd en hem als zodanig buiten spel gezet. De wederzijdse vervreemding zal alleen maar toenemen als er niet aan contactherstel wordt gewerkt. Er is inmiddels sprake van ouderonthechting en oudervervreemding. De zoon zit hopeloos klem in zijn loyaliteit en loopt kans op levenslange emotionele schade. De slechte schoolprestaties wijzen erop dat het niet goed met hem gaat en dat hij dringend hulp nodig heeft van een psycholoog, aldus de vader. De moeder voert aan dat de zoon zelf geen omgang wenst zoals hij in brieven aan en gesprekken met de rechtbank en in zijn gesprek met de bijzondere curator duidelijk heeft gemaakt. De mening van de zoon is consistent en dient, zeker gelet op zijn leeftijd, gerespecteerd te worden. De vrouw weerspreekt dat zij de zoon geen emotionele toestemming voor omgang zou geven. In het verleden heeft zij zich daarvoor wel degelijk ingespannen in het belang van de zoon, ondanks dat vanaf 2004 sprake was van veel agressie, alcoholmisbruik en huiselijk geweld door de man. Ook nadat de relatie was verbroken, bleef de man op de vrouw schelden en haar vernederen, kleineren en psychisch mishandelen. Volgens de moeder is het agressieve gedrag van de man ook de reden dat de zoon geen contact wenst. Haar zoon ervaart nu rust en heeft

geen behoefte aan een psycholoog. Verbetering van de communicatie tussen de ouders middels hulpverlening is voor haar een gepasseerd station.

De bijzondere curator heeft in haar rapport vermeld dat de minderjarige in de loop der jaren een band met zijn vader heeft opgebouwd die voldoende positief c.q. waardevol is. Dat is mede het gevolg van de welwillendheid van de moeder om ruimte te bieden voor omgang. Die band is echter onder druk komen te staan door de onproductieve onderlinge verhoudingen tussen de ouders. De strijd tussen de ouders trekt een zware wissel op de relatie tussen de minderjarige en zijn vader. Thans zelfs zo zwaar dat hij wenst af te zien van omgang met zijn vader totdat hij meerderjarig is. Wanneer zowel de minderjarige als zijn vader een individueel hulpverleningstraject volgt, zou het in de lijn der verwachtingen mogen liggen dat zij samen onder begeleiding gaan praten wanneer de tijd daar rijp voor is. Tijdens de zitting in eerste aanleg heeft de bijzondere curator daaraan toegevoegd dat er een communicatieve realiteit is die een negatief effect heeft op alle betrokkenen en die ervoor zorgt dat de minderjarige weinig bewegingsruimte heeft tussen de ouders. Er zou misschien iets kunnen veranderen als de betrokkenen, onder wie zeker ook de moeder, hun verantwoordelijkheid nemen en dit in een open gesprek bespreekbaar konden maken. Zonder een dergelijk gesprek zal het forceren van omgang de zaak geen goed doen. Ter zitting in hoger beroep heeft de bijzondere curator medegedeeld dat er voor de minderjarige onvoldoende draagvlak is voor omgang met de man. Het door haar geadviseerde hulpverleningstraject voor de minderjarige bij een psycholoog is gericht op de minderjarige zelf en staat los van contactherstel.

De zoon heeft verklaard dat hij nu rust wil en zijn vader voorlopig niet wil zien, in elk geval niet totdat hij 18 jaar wordt. Hij wil dat zijn vader hem niet meer appt en geeft aan bang te zijn voor zijn vaders boosheid en dreigementen aan het adres van zijn moeder en stiefvader.

De Raad voor de Kinderbescherming (de raad) heeft ter zitting verklaard dat het moeilijk is vast te stellen of en in hoeverre de wens van de minderjarige authentiek is, gelet op de invloed van zijn beide ouders die voor hem even belangrijk zijn. Er is sprake van strijd tussen de ouders die al lang voortduurt. Het forceren van de minderjarige tot omgang zal in de huidige situatie niet leiden tot onbelast contact met de man. De raad vindt interventie in de vorm van forensische mediation of een ouderschapsonderzoek niet in zijn belang of zinvol voordat er een oplossing is op ouderniveau. Daarvoor is weer vereist dat de ouders hun aandeel erkennen.

Grievens, beoordeling en motivering

De vader voert in hoger beroep onder andere aan dat hem ten onrechte het contact met de zoon is ontzegd en zijn verzoeken tot bepaling van contactherstel en wijziging van de

zorgregeling ten onrechte zijn afgewezen. Hij wil parallel ouderschap na een traject onder professioneel toezicht in de vorm van forensische mediation c.q. een ouderschapsonderzoek of dat omgang wordt bepaald op straffe van verbeurte van een ambtshalve op te leggen dwangsom.

Het hof overweegt dat het recht van de vader als gezaghebbende ouder op omgang het uitgangspunt is. Verder geldt als uitgangspunt dat hiervoor alle maatregelen dienen te worden genomen die redelijkerwijs kunnen worden verlangd in de omstandigheden van het geval. Er is sprake van een ontzeggingsgrond voor omgang op grond van artikel 1:253a lid 2 BW jo. artikel 377a lid 3 BW indien uitvoering van de omgangsregeling ertoe kan leiden dat het kind klem komt te zitten of verloren raakt tussen de beide ouders als de omgang zou worden afgedwongen, met als gevolg dat de omgang ernstig nadeel zou opleveren voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind, of anderszins in strijd is met zwaarwegende belangen van het kind. Volgens het hof is gebleken dat de minderjarige, die bijna 16 jaar is, tot twee jaar geleden regelmatig omgang had met zijn vader maar dit niet meer wenst. De reden is omstreden maar volgens het hof is voldoende duidelijk dat de minderjarige klem zit tussen zijn ouders. Het hof gaat ervan uit dat de relatie tussen vader en zoon daardoor onder druk is komen te staan en neemt de wens van de minderjarige serieus. Aannemelijk is dat er bij de minderjarige op dit moment geen ruimte bestaat voor contactherstel. Het hof acht het forceren ervan ook contraproductief.

Het hof komt gemotiveerd tot de conclusie dat omgang in dit stadium in strijd wordt geacht met de zwaarwegende belangen van de minderjarige. Dat geldt ook als in aanmerking wordt genomen dat het met het oog op zijn ontwikkeling heel zorgelijk is dat hij nu al twee jaar geen contact met zijn vader heeft en dat hij dat voorlopig ook zo wil houden. Het hof acht dit in de gegeven omstandigheden echter niet doorslaggevend. Het ligt op de weg van de ouders om ervoor te zorgen dat de minderjarige weer voldoende ruimte krijgt om onbelast contact te hebben met zijn beide ouders. Het behoort tot hun gezamenlijke ouderlijke verantwoordelijkheid om daartoe alles in het werk te stellen. Het hof spreekt de hoop uit dat zij daartoe alsnog in het belang van de minderjarige en zijn verdere ontwikkeling een weg kunnen vinden.

Conclusie

Het hof bekrachtigt de beschikking van de rechtbank waarbij de verzoeken van de vader zijn afgewezen en het verzoek van de zoon op ontzegging van omgang is toegewezen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 08-06-2021

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2021:1695

Zaaknummer: 200.286.379/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Informele rechtsingang artikel 1:250 BW. De minderjarige heeft een verzoek tot benoeming van twee bijzondere curatoren gedaan in een in hoger beroep lopende procedure tussen de ouders. Het hof overweegt dat een zodanig verzoek in hoger beroep kan worden toegewezen en houdt verder inhoudelijk de zaak aan.

Feiten en omstandigheden

De ouders hebben twee kinderen geboren in 2008 en 2010. De echtscheiding is in februari 2020 uitgesproken. De ouders oefenden na de echtscheiding het gezamenlijk gezag uit. De rechtbank heeft in maart 2021 het gezamenlijk gezag beëindigd en het eenhoofdig gezag toegekend aan de vader. Tegelijkertijd is de ondertoezichtstelling van de beide kinderen verlengd. De moeder is hiertegen in hoger beroep gegaan. Het oudste kind verzoekt via een advocaat om benoeming van twee bijzondere curatoren om hem in en buiten rechte te vertegenwoordigen, zijnde één advocaat voor de vertegenwoordiging en één psycholoog met opdracht om het hof van advies te voorzien over wat in zijn belang is inzake het gezag en het contact met de vader. Verder verzoekt hij het hof om de beschikking van de rechtbank met betrekking tot het gezag te vernietigen en het ouderlijk gezag eenhoofdig aan de moeder toe te kennen.

Beoordeling en motivering

Het hof overweegt dat ingevolge de uitspraak van de Hoge Raad van 21 februari 2020 (ECLI:NL:HR:2020:321) een minderjarige voor het eerst in hoger beroep via de informele rechtsingang en zonder toestemming van zijn wettelijke vertegenwoordiger zich tot de rechter kan wenden. Het feit dat het verzoek via een advocaat komt maakt dit niet anders nu een dergelijk verzoek vormvrij is. De minderjarige wordt hierdoor geen procespartij in de tussen de ouders lopende procedure. Het hof houdt verder inhoudelijk de beslissing aan om dit samen met het door de moeder ingestelde hoger beroep gevoegd te behandelen.

Conclusie

Het hof houdt inhoudelijk de zaak aan.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 24-06-2021

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2021:1269

Zaaknummer: 200.296.076/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Een brief die een 14-jarige in een gesprek met de rechter (voorzitter) voordraagt en overhandigt, vat het hof op als een informeel verzoek zoals bedoeld in artikel 1:377g BW, in het kader van het door de moeder en de oma ingestelde hoger beroep tegen vastgestelde omgangsregelingen met de minderjarige.

Feiten en omstandigheden

De minderjarige woont sinds 2011 bij pleegouders. Het gezag van de moeder is in 2016 beëindigd. Sinds juli 2019 is er geen omgang meer geweest tussen de minderjarige en haar moeder en oma. In juli 2020 heeft de rechtbank omgangsregelingen tussen de minderjarige en de moeder en oma vastgesteld, maar deze zijn feitelijk niet tot stand gekomen. Moeder en oma gaan in hoger beroep.

Het meisje heeft voorafgaand aan de zitting een gesprek met de voorzitter. Zij draagt daarin een brief voor waarin ze aangeeft dat ze hoopt dat er geluisterd wordt naar wat zij wil. Uit de brief blijkt dat ze op dit moment geen contact of omgang met haar moeder wil. Tijdens het gesprek blijkt dat de inhoud van de brief ook voor oma geldt.

Beoordeling en motivering

Het hof vat de brief van de minderjarige op als een informeel verzoek aan het hof als bedoeld in artikel 1:377g BW, in het kader van het door de moeder en de oma ingestelde hoger beroep. Dit brengt met zich mee dat het hof ambtshalve in volle omvang kan beoordelen of, en zo ja, welke omgangsregeling met de moeder en de oma het meest in het belang van de minderjarige is. Het hof is daarom niet gebonden aan de grieven van de moeder en de oma en hoeft de oorspronkelijke regeling ook niet in stand te laten.

Gelet op de (14-jarige) leeftijd van de minderjarige en de door het hof tijdens het kindgesprek gedane constatering dat de minderjarige een duidelijke, maar ook weloverwogen en duurzame wens heeft om nu geen omgang te willen, kent het hof zwaarwegende betekenis toe aan de mening van de minderjarige. Het hof gaat ervan uit dat deze mening de authentieke wens van

de minderjarige zelf is. De uitleg van de minderjarige was duidelijk en sluit aan bij de indruk van het hof op grond van het dossier en de mondelinge behandeling, en wordt bevestigd door de inbreng van de voogd.

Gelet op haar leeftijd en duidelijke verklaring en gelet op haar negatieve ervaringen met de omgangsregelingen uit het verleden en haar behoefte aan rust, meent het hof dat het niet in het belang van het meisje is om gedwongen contact met de moeder en de oma op te leggen door een omgangsregeling vast te stellen. Het hof neemt daarbij in aanmerking dat de emoties bij zowel de moeder als de oma over de uithuisplaatsing van de (klein)dochter en de gang van zaken daarna nog zichtbaar aanwezig zijn en een gesprek daarover niet goed mogelijk is.

Het hof zal dan ook, overeenkomstig het verzoek van de minderjarige, de oma en de moeder het recht op omgang ontzeggen op grond van artikel 1:377a lid 3 onder c en d BW.

De door de minderjarige zelf voorgestelde belmomenten met haar moeder en oma stelt het hof niet verplicht vast, omdat dit niet in het belang van het kind is, die rust nodig heeft. Met betrekking tot de mogelijkheden voor contactherstel in de toekomst adviseert het hof dat de moeder en de oma, al dan niet met hulpverlening, onderzoeken wat zij in hun houding en gedrag kunnen veranderen opdat hun (klein)dochter hen weer wil zien.

Conclusie

Het hof vernietigt de beschikkingen van de rechtbank en ontzegt de oma en de moeder het recht op omgang met de minderjarige.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 06-07-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:6703

Zaaknummer: 200.284.492/01 en 200.284.632/01

Wetsartikelen: